



*GENNAGYIJ AJGI*

## Íme: az Egy-Szakadék

Krzysztof Kamil Baczynski emlékének

1.

*micsoda nyugalmasság  
szél a szakadék fölött Szakadéknak-szégyentelen-Emberektől –  
Ígynevezett  
végezetül is a Mélységeknek-Őfőméltósága – maga a mélységes  
nyugalom  
omlani-Méltóságos: nem jelez semmit sem az Egy-ség  
(e pillanatfokig  
megállapodva:  
szél  
szakadék fölött)*

2.

*szél  
akár a sóhaj habogy Senki-és-Semmi-etlenül utalunk  
szellemásra (másságának mása)  
Ősteremtésű-Auschwitz-mély-Társa – az Összemberi  
Gondolkodás-árok-ordítása  
szél  
végigálmodtalan álom  
szimatolja (a lelket mint kisdetek véréét zászlóként  
nyáladzva-lobogtatja)  
szüntelen szimat-zaba kutyalihégés  
a szakadék-torka  
torok-szakadék:  
és csak ebből a cseppfolyós-lényegű-„éltek-éldegéltek”-ból  
mely Vala-Ki-hez való ősi visszatérés (mikor már tetemként  
elragyogott mindenek fölöt  
a megnevezés! – fölragyog  
a nyomtalanság – a kihúnnyás nyomában)*

*oh ez  
a mindig  
visszatérő  
Eső*

## 3.

*oh csöndesség  
nem szeméremetlenkedtem  
sosem teveled – csönd  
ki most úgy szólsz hozzám  
mint lélek-Hamvödör  
halhatatlanná-magasztosult-fény-  
sóbaja (ím: ilyen igaz  
szépségként  
vagy jelen  
most csöndesség)*

## 4.

*szél  
mi bevégeztük ám – a szakadékból  
kiviráglik a szégyenhez hasonló Valami  
szél miként a kisdéd-Baczynski gügyögése (itt nektek íme  
a virágocska-amolyan-hatalmas fölmagasztosuló  
remegés-hieroglifaként – most hát mint szégyentelen  
gyermek-sebesítés – idetörékenyül)*  
*szél  
a szakadék fölött  
bevégeztetett  
az Ős-Szóabálók-Emberiség-Istenének-tökéletesség-fogsora is  
tökéletességet vicsorog a füveknek és madaraknak  
és Vala-ki-nek  
jeleit sem  
billogozhatja villanthatja  
vég-Pusztaságul  
a szél  
(elragyogás)*



földi: nevesincssége  
 annak-a-minek-vagy-kinek-Akit-megnevezni-már-késő-badarság!  
 Annak: kit eltávolítottságába zártunk) –  
 inkább a csontok világítanak mint szemek fénye az arc  
 fölött (és pontatlan-meg-széttagolt-valamiféle  
 szóhasonlatosság  
 a szégyentelenség végső kifinomultságaként  
 marva-Mit-de-marva – egyre és egyre finomabban! –  
 bevégeztetett) – a szél a szakadék fölött –  
 bevégeztetett  
 a szakadék fölött  
 1984

## Mező-Oroszhon: búcsúzás

Gyorsan ez is kiderült már.  
 D. R.

de hazát szeretni – nem nézvést Engem  
 szólalt meg bennem hirtelen  
 és újraéledt egy nyirkos ország  
 árkaiból – léleksírással  
 úgy ködlött legbennem: mint sosem – a síkság  
 hol a Szentháromság gomolyogta a bizonyságokat –  
 (mint eme  
 csillagok  
 följövetelét  
 viselted: nőttél te – Álommá!) –  
 ez szólalt akkor éjjel (mert szó sincs – Szóttalan):  
 az árvaság – csak: köd – maréknyi! –  
 lenni lehet világ-szeműen tölgyes-menet-dalosan  
 és sírni napként (netán – lélek nélkül is)  
 de mezőnek – lenni – azt jelenti hogy: szabadnak  
 1980

## Búcsú a templomtól

*még mire emlékszem?*

*Most – csak hogy az ablak-szemek egyre üresebbek  
(mindegyre: van szél vagy nincs  
süt a nap vagy nem süt):*

*mintha – a n n a k k i h i r d e t ő i  
volnának hogy már nem k a p c s o l a t  
ők ezzel az elhagyott térséggel! –*

*és előjóslatként belép a Hallgatás:*

*egyetlen-egység – mező-országban  
(egyre egészebb kipusztultságával):*

:

*talán – az e g y e d ü l i Templom*

1982

VERESS MIKLÓS fordításai

## Hunnadi Az-Aki

Így hívták volna Csúvasföldön a *Sámán fiát*, ha éppen magyarnak születik. A távoli kis nép ugyanis éppúgy a hunoktól eredezteti magát, mint mi is, ám az Aj-gi név azt jelenti: az-aki. A pravoszláv keresztelőn azonban nem jöhetett számításba a *Hunnadi* – ezért zengzetes orosz változatát adták a falusi sámák fiának: Gennyadij. Így a sorsot meghatározza a név, főként, ha mögötte az ősi! Gennagyij Ajgi a modern orosz – mert mesterei tanácsára kitanulta ezt a puskin, lemontovi, jeszenyini nyelvet is – költészet sámánkodó megújítója lett. Ezért nehéz fordítani: a titkokat beszéli el, ha úgy tetszik: *apanyelvén*. Közben pedig egyszerre pogány és keresztény, csúvasul orosz és franciául szürrealista: AZ-AKI.

1934-ben született, apja tanító volt az akkori Szovjetunió kis Csúvasföldjén. 1943-ban – úgymond – hősi halált halt. Tehetséges fiát 1953-ban fölvtették a Moszkvai Irodalmi Intézetbe, ahol később – 1960 körül – már oroszul is megtanult költészetet művelni. Népének viszont csúvasul adta át az első igazán világirodalmi antológiát, a francia költészetből, melyet a szimbolisták szeretete hozott létre, de végül Villontól Pierre

Emmanuelig ívelt. Nevéhez fűződik ugyanekkor egy hasonlóan nagy – rokonszívűleg fordított – magyar antológia létrehozása is: Bornemissza Pétertől Juhász Ferencig. Minket rokonokként tart számon, de úgy, hogy közben mindenkit, aki nagy a saját kicsinségében is. Egyik legnagyobb versét Budapesten, illetve hazánkbeli körutazáskor írta Roul Wallenberg szobráról-sorsáról. Hasonlóan mély költeménye az a „korszakadék”-vers, amelyet a varsói gettózadáskor hősi halált szenvedő fiatal lengyel lírikus, Krzysztof Kamil Baczyński emlékének szentelt. Sámán-imái közös múltunkból pörgetik föl közös sorsunkat az általa legtisztábbnak vélt magasságba: az UR-hoz.

A közeljövőben jelenik meg nálunk Gennagyij Aji könyve – benne szegedi költőtársaim, *Baka István* és *Zalán Tibor* fordításaival is –, melynek nagy részét szerencsém volt magyarítani. Egyszerre ősi és modern, lelkünk ké forgó versei – ihletadóak. Ugy látszik, valóban a Sámán jár köztünk az ezredvégen, s amikor a sátánizmus újraéledésétől borzongunk – ő templomot emel.

A magyar olvasó 1973-ban ismerhette meg a Sámán fia című kötetből, s főként nagyszerű műfordítónk, Rab Zsuzsa jóvoltából. Külföldre is legelőbb 1987-ben engedték ki – Csuvasföldről hosszú az út Moszkváig, de még hosszabbak a kis népek nagy költőinek kálváriái – éppen Magyarországra, ahol hirtelen belélegezhette azt a mezőnyi szabadságot, amelyből egy szusszanás is elég – a templomépítéshez. Válogatott versei azóta Amerikától Japánig élő klasszikussá avatták azt a lírikust, akit a legmagasabb elismerésre is méltónak vélnek – nem méltatlanul.

*Verecs Miklós*

